

מפגש מס' 91

דף למנחה

תהלים כ"ד - כ"ח

תוכן הפרקים שנלמדו השבוע

[מזמור כ"ד](#) - מפגש בין האדם לבורא בהר ה'

[מזמור כ"ה](#) - תפילת החוטה לישועה ולכפרה

[מזמור כ"ו](#) - בקשה לגילוי זכויותיו של הצדיק

[מזמור כ"ז](#) - תפילת בטחון ואמונה - לדוד ה' אורי וישעי

[מזמור כ"ח](#) - בקשה לגילוי עונשם של הרשעים

לימוד מעמיק

שְׁבֵטֵי בְּבֵית ה'

לאורך רבים מפרקי תהלים, ובאופן מרוכז בפרקים אותם למדנו בשבועות האחרונים, מביע המשורר את הרצון לקרבת ה' דרך עלייה לביתו ולמקום משכנו. בשיעורנו השבוע נברר, דרך המזמורים השונים, את משמעות התשוקה הזו ואת התנאים שעל האדם לעמוד בהם כדי לזכות לכך.

חלק א - "מקומו" של ה'

מזמור כ"ד פותח בקביעה העקרונית: לַה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאֶתָהּ תִּבְלַ וְיֹשְׁבֵי בָהּ (כ"ד, א) - כל הארץ כולה של ה', וגם כל היושבים עליה וממלאים אותה, כולם שייכים לה' באותה המידה. קביעה זו מנוגדת לכאורה למחשבה שיש בארץ מקום מיוחד לה' או אנשים בעלי זיקה קרובה יותר לה'. אולם, מיד לאחר מכן שואל המשורר: מִי־עֲלָה בְּהַרְרֵיהֶּ וּמִי־יָקָם בְּמִקְוֵם קְדְשׁוֹ? (כ"ד, ג). שאלה זו מניחה שתי הנחות הפוכות בדיוק לנאמר קודם לכן: א. ישנו 'הר ה' - מקום אחד השייך באופן מיוחד לה'. ב. ישנם אנשים מסוימים שרק הם זכאים לעלות להר זה ולעמוד בו.

שאלה למחשבה

כיצד הייתם מיישבים את הסתירה הזו? אנו מאמינים שה' נמצא בכל מקום, רואה הכל ומחיה הכל. אם כן, מהי המשמעות של מקומות קדושים יותר, בהם ה' נוכח יותר, כמו בית המקדש או בית הכנסת?

זוית אישית

חשבו על מקומות בהם אתם מרגישים את נוכחות ה' יותר מאשר במקומות אחרים.

תשובה מלאה לשאלה זו תהיה רחבה ממה שראוי לדון בו במסגרת הזו, אך תחילתו של פתרון עולה מהמשך המזמור. לאחר תיאור המידות המתאימות לאדם המעוניין לעמוד בהר' (בהן נדון מאוחר יותר), משייך אותן המשורר לעם ישראל שבדורו, אותם הוא מכנה 'דורשי ה' ומבקשי פניו': זה דור דרשיו מבקשי פניך יעקב סלה (כ"ד), (ו). נראה, כי התנועה המלווה את הפרק היא **הרצון של האדם - ובמיוחד האדם הישראלי - לפגוש את אלהיו, למרות היותו נשגב כל כך.**

אכן, משמעות הרעיון של "עם נבחר" היא שלבורא יש קשר מיוחד עם אנשים מסוימים, למרות שכל הארץ שייכת לו. אותו העם דורש ומחפש כיצד לממש את הקשר הזה במפגש עם הא-להי. כך גם בית המקדש נבנה מתוך ניסיון ליצור מקום תפילה בו יוכל האדם 'לפגוש' את ה' א-להיו ולחלות את פניו: כל־תפלה כל־תחנה אשר תהיה לכל־האדם לכל עמך ישראל אשר ידעון איש נגע לבבו ופרש פפיו אל־הבית הזה (מל"א ח', לח). ואכן, בתגובה לאותה דרישה אנושית למקום מפגש ותפילה, נפתחים השערים וכבוד ה' "נכנס" כביכול אל העולם: שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד (כ"ד, ז). עם כניסה זו מתאפשר המפגש בין האדם לה' במקום בו נפתחים השמיים - בבית הא-להים. (שמע עוד **בסרטון מאת הרב אלקנה שרלו**, וב**סרטון מאת ד"ר בני גזונדהייט**).

אם כן, למרות שכל הארץ שייכת לה', **על מנת שיתאפשר מפגש קרוב יותר בין האדם לה', ישנו מקום מסוים המאפשר זאת, וישנם מעשים ומידות מסוימות הנדרשות כדי לזכות למפגש הזה.**

חלק ב - השתוקקות לעמידה בבית ה'

שאלה למחשבה

מה עומד, לדעתכם, בבסיס השתוקקות למפגש עם ה'?

את ההשתוקקות לראות את פני ה' ולהפגש עמו במקומו, ניתן לחוש במיוחד במזמור כ"ז, אותו אנו אומרים בימי התשובה בין אלול לסוכות. מזמור זה עוסק בטחון שבטוח דוד בה' שיציל אותו מאויביו, והוא מציג תמונה מורכבת של אמונה. המזמור פותח בהכרזה חד משמעית: ה' אוֹרִי וְיִשְׁעִי! מִמִּי אֵיךָ? ה' מְעוֹז־חַיִּי! מִמִּי אֶפְחָד? (כ"ז, א). בהכרזה זו מבטא המשורר את בטחונו המלא בה' שיהיה איתו וישמרהו מאויביו. אמנם, למרות בטחונו בכך שה' אתו תמיד, מבטא דוד גם חסר, שממנו נובעת השתוקקות: אַחַת שְׁאַלְתִּי מֵאַתָּה אוֹתָהּ אֶבְקֶשׁ שְׁבִתִּי בְּבֵית־ה' פְּלִימִי חַיִּי לַחַזוֹת בְּנִעֲסֵיהִי וְלִבְקֹר בְּהִיכְלוֹ כִּי יִצְפְּנִי בְּסֶכֶה בְּיַם רָעָה יִסְתַּרְנִי בְּסֶתֶר אֹהֶלוֹ בְּצִוַּר יְדוֹמְמִנִי (כ"ז, ד-ה). דוד אמנם חש כי ה' שומר עליו תמיד, אך הוא עדיין מרגיש שלא הגיע אל הקרבה המושלמת. הוא עדיין משתוקק להיות צפון בבית ה' לגמרי, לחוש את נוכחותו המגינה של ה' עליו בכל עת. נראה כי חלק מרצונו של דוד לשבת בבית ה', קשור בהגנה שמספק מקום זה מפני הרשעים. כבר מתחילת הספר, משייך משורר תהלים את מקורה של ישועת ה' למקום המקדש: קוֹלִי אֶל־ה' אֶקְרָא וַיַּעֲנֵנִי מִהַר קִדְשׁוֹ סֶלָה (ג', ה); וכך גם את משפטו: ה' בְּהִיכַל קִדְשׁוֹ... עֲנֵנִי יְחֹזֵ עַפְעָפִי יִבְחֵנִי בְּנֵי אָדָם (י"א, ד). נוכחותו של ה' עוצרת את הפורענות למי שראוי לכך (אולי במידה דומה לקרנות המזבח המצילות את האוחז בהם מדיני מיתה, כל עוד איננו רוצח במזיד).

בנוסף, בית ה' מתואר כמקום בו מוצא ירא ה' מקלט מן הספקות, וחווה לנגד עיניו בטוב ה'. באופן דומה מסכם גם מזמור ט"ו: ה' מִרְיָגוֹר בְּאַהֲלֶךָ מִיִּשְׁכַּן בְּהַר קִדְשֶׁךָ... עֲשֵׂה־אֱלֹהֵי לֹא יִמוֹט לְעוֹלָם (ט"ו, ה) (ראה על כך **בפוסט מאת הרב ישעיהו הדרי**, וב**פוסט מאת פרופ' יונתן גרוסמן**).

אם כן, **הישיבה בבית ה' נותנת לאדם תחושת בטחון בשני מישורים: האחד - הגנה מפני פורענויות ופגעים שונים, והשני - יציבות של האדם בדרכו האמונית ומוסרית.**

אמנם, ברור כי בקשתו של דוד לא יכולה להתקיים, ואין הוא יכול לשבת פיזית בבית ה' כל חייו. עליו לחיות בעולם הזה ולהתמודד עם כל תהפוכותיו. על כן, במקום זאת הוא נדרש להשקיע באמונה שתלווה אותו בדרכו בחיים מחוץ לבית ה'. וְעַתָּה (עכשיו, כשאיני בבית ה') יְרוֹם רֹאשִׁי עַל אֵיבִי סְבִיבוֹתִי וְאַזְבַּחָהּ בְּאֹהֶלוֹ וְבָחִי תְרוּעָה אֲשִׁירָה וְאַזְמְרָה לֵה': שְׁמַע־ה' קוֹלִי אֶקְרָא וְחַנְנִי וְעַנְנִי (כ"ז, ו-ז) במקום ישיבה נצחית בבית ה', עולה דוד בראש מורם למזבחו

של ה' לזבוח ולהתקרב אליו, גם אם לזמנים קצרים, ומתפלל ה' - בשבח וזמרה על העבר, וגם בתחנונים לעתיד שאכן אמונתו ובטחונו לא יכזבו. את המתח הזה, בין הבטחון בישועת ה' הכולל ביקורים קצרים בבית ה', לבין הספקות וההתמודדויות היומיומיים, מסכם דוד בפסוק של חיזוק: קנה אלה' חזק ויאמץ לך וקנה אלה' (כ"ז, יד). פסוק זה מגדיר את חיי האדם כעבודה מתמשכת על בטחון ואמונה, ומעורר את האדם להתחזק בתקוה לישועת ה' שוב ושוב, ללא יאוש. (ראה בפוסט מאת ד"ר בני גזונדהייט, ובפוסט מאת אביעד שלמה מוריה)

מזמור כ"ז - "לדוד ה' אורי וישעי" נאמר בכל יום בתפילות של חודש אלול ותשרי, מאחר והוא מבטא את התחושה בתקופה זו: אלה ימים בהם יש קרבת א-להים מיוחדת, בבחינת "המלך בשדה", ויש בהם מימד של "ביקור בהיכל ה'". ימים אלה דורשים מאיתנו עבודה של תיקון, בקשת סליחה ותשובה פנימית על חטאינו. עבודה זו מלווה בתחושת יראה ואפילו חשש שמא לא נזכה בדיון. אך יחד עם זאת יש בימים אלה תחושת בטחון שה' ימחל לנו ביום הכיפורים, ולאחר מכן נזכה לשבת בסוכת ה' ולחסות בבטחון בצלו למשך שבעה ימים.

זוית אישית

איך עברו עליכם הימים הנוראים? איזו תחושה מרכזית מלווה אתכם בימים אלו, ומה אתם לוקחים מן התחושות הללו להמשך השנה ולהתנהלות היומיומית שלכם?

את תחושת הבטחון בידיו של ה' מבטא היטב מזמור כ"ג, אותו אנו קוראים בכל שבת: מְזֻמָּר לְדָוִד ה' רָעִי לֹא אֶחְסֶר: בְּנֵאוֹת דָּשָׁא יִרְבִּיעֵנִי עַל־מֵי מְנַחֹת יִנְהַלְנִי: נִפְשִׁי יִשׁוּבָב יִנְחַמֵּנִי בְּמַעְגְלֵי־צֶדֶק לְמַעַן שָׁמוּ: גַּם כִּי־אֶלֶךְ בְּגֵיא צַלְמוֹת לֹא־אִירָא רַע כִּי־אֵתָהּ עַמְדִי שִׁבְטֶךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הַמָּה יִנְחַמְנִי: תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי שַׁלְחֹן נֶגֶד צַרְרֵי דַשְׁנֵת בְּשִׁמְן רֹאשִׁי כּוֹסֵי רוּיָה: אֶךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כְּלִי־יָמִי חַיִּי וְשִׁבְתִּי בְּבֵית־ה' לְאֶרֶךְ יָמִים.

שיר

האזינו לשיר "מזמור לדוד" בלחן המוכר, **בביצוע של גלעד פוטולסקי ולהקת שלהבת.**

או לשיר של **ישי ריבו, "גם כי אלך"**, אשר נכתב בהשראת מזמור כ"ג. **למילות השיר לחץ כאן.**

במזמור זה מבטא דוד את תחושת הבטחון של האדם, החש כי הוא מובל על ידי ה' בחייו - כצאן המובל ביד רועה הדואג לו ושומר אותו. בסופו של המזמור מתאר דוד גם את התקווה כי לבסוף יזכה לשבת בבית ה' ממש. מעבר לתחושת השלווה העולה מן המזמור, ניתן להבחין כי הכיסופים לקרבת ה' נובעים מתוך רגש מקורי של אהבה וגעגועים. דוד מתאר את הנחמה שיש לו מעצם העובדה שהוא בידו ה', גם בעתות המשבר, הנמשלות למקל המכה בכבשים התועות: שִׁבְטֶךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הַמָּה יִנְחַמְנִי (כ"ג, ד). הן המשענת שמספק ה' בעת צרה, והן היסורים הבאים מאתו, מנחמים את דוד מכיוון שהוא מבין שהכל מגיע מאת ה' שהוא הרועה הנאמן. אין הוא שמח בקרבת ה' רק לשם תועלת הבטחון שבה, אלא גם מתוך אהבתו והשתוקקותו הפנימית. כך גם עולה בתוכן תפילתו בפרק כ"ז: לֶךְ אָמַר לִבִּי בְּקִשׁוֹ פָּנֵי אֶת־פְּנֵיךָ ה' אֲבַקֵּשׁ (כ"ז, ח) עוד לפני שהוא זקוק לגילוי הפנים של ה' בשביל הישועה, **לבו משתוקק לחזות את פניו מתוך רצון פנימי לקרבה.** את אהבתו לבית ה' מזכיר דוד גם במזמור כ"ו: ה' אֶהְבֵּתִי מֵעוֹן פִּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁפַּן כְּבוֹדֶךָ (כ"ו, ח). (ראה **פוסט מאת דניאל שרשבסקי** וב**פוסט מאת נתן מאיר**). תשוקה זו, היא גם חלק ממה שמביא את דוד לחקור את דרכי המשפט של ה', ואת הדרך הישרה העולה בית ה'.

חלק ג - תנאים לעמידה בבית ה'

המזמור הראשון העוסק בעליה להר ה', מזמור ט"ו, מוקדש כולו לשאלה - מהן התכונות הראויות לאדם המבקש לשכון שם: מִזְמוֹר לְדָוִד ה' מִיִּגְוֹר בְּאֶהְלֶךְ מִיִּשְׁכֵּן בְּהַר קִדְשֶׁךָ (ט"ו, א). המזמור מונה כ-11 תכונות אותן נוכל לחלק לנושאים על פי חלוקת הפסוקים:

א. הוֹלֵךְ תָּמִים וּפְעֵל צֶדֶק וְדָבָר אֱמֶת בְּלִבּוֹ (ט"ו, ב)

הדרישה הראשונה נוגעת לאמת. אדם המעוניין לעמוד בפני ה' חייב להיות ישר ונקי מכל מרמה, גם במעשיו וגם בלבבו. עקרון זה משלים את האמירה הידועה מסוף ספר תהלים: לֹא יֵשֵׁב בְּקֶרֶב בֵּיתִי עֹשֶׂה רָמָה דֹבֵר שָׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְגַגְד עֵינָי (תהלים ק"א, ז). ה' הוא אל אמת ויושר, ונוכחותו דורשת סביבה של צדק כמוהו.

ב. לֹא־יִגְלַעַל עַל־לִשְׁנוֹ לֹא־עֲשֶׂה לְרַעְהוּ רָעָה וְחֲרָפָה לֹא־נִשְׂאָ עַל־קֶרְבּוֹ (ט"ו, ג)

הפסוק השני משלים במידה מסוימת את הדרישה הראשונה. מצד אחד מדובר בשני צדדים של אותו המטבע - מי שהולך תמים, לא ירכל על חברו לפגוע בתדמיתו, ומי שפועל צדק ודאי לא יעשה לרעהו רעה. מצד שני, יתכן כי מדובר כאן בהגבלה של האמת. אמירת האמת ודבקות בה יכולים לעתים להביא לפגיעה באנשים אחרים, על ידי רכילות מיותרת או צדק מעוות. אמנם נדרש מאדם להיות ישר ופועל צדק, אך אין זה אומר ש'יקב הדין את ההר' גם כשזה גורם רעה לחברו, או שתפקידו 'להוציא את האמת לאור' גם כשהאמת עלולה להביא חרפה על קרובו. מטרת האמת שדורש ה' היא בשביל לקיים את העולם, ובמקום שבו היא מביאה לרעה ולשבר, ראוי ללכת לפנים משורת הדין או להסתיר את הראוי להסתיר. כפי שקבעו חז"ל - ש'משנים מפני השלום' (ראה עוד ב**פוסט מאת חנן פורת**).

ג. נִבְזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֶת־יְרֵאֵי ה' יִכְבֵּד נִשְׁבַּע לְהִרְעֹ וְלֹא יִמָּר (ט"ו, ג)

נוסף על הדרישות להיות איש של אמת וטוב, בשביל לעמוד בפני ה' נדרשת ענוה גדולה. ענוה זו נמדדת דרך היכולת של האדם מצד אחד להכיר בחולשותיו ובאנושיותו, ומצד שני לא לחפש את חולשותיהם של אנשים אחרים המתנהגים ביראת ה'; ולכבדם על צדקותם. באופן זה מתברר כי הדבר אותו מכבד האדם הוא הקודש, אפילו על פני טובתו שלו. כך גם עולה מהחלק האחרון של הפסוק - נִשְׁבַּע לְהִרְעֹ וְלֹא יִמָּר - שגם אם האדם נשבע שבועה רעה על עצמו (לאסור אסר על נפשו, או לאבד מהונו לשם משהו) הוא איננו מנסה לשנות או להמיר את שבועתו, והוא מעדיף את קיום השבועה על פני נוחותו האישית (שמע גם ב**פוסט מאת הרב יהושע וייצמן**).

ד. כִּסְפוֹ לֹא־נִתֵּן בְּנִשְׁךְ וְשֹׁחַד עַל־נֶפֶשׁ לֹא־לָקַח (ט"ו, ד)

דרישה זו חוזרת לדינים של יחס האדם לזולתו. כמו הדרישה הקודמת, גם כאן נדרש האדם למשהו שהוא מעבר לסטנדרטים הרגילים של טוב. אם לפני כן נדרש האדם להמנע מעשיית רע וחוסר צדק לרעהו, כאן מורחב הדבר גם להנאה על חשבון אחר שאין בה עוול. נשך - הלואה ברבית - היא פעולה צודקת עקרונית ואין בה גזל, אך דרישת ה' מישראל - ובמזמור זה מכל אדם המעוניין בקרבתו - היא להיות טוב יותר ולתת את כספו בהלוואה ללא תמורה. גם לקיחת שוחד שאיננה גורמת לעיוות הדין, עשויה להיראות בעיני האדם כלגיטימית כתשלום על עשיית משפט צדק, וגם אותה שולל דוד (ראה עוד על המזמור ב**סרטון מאת ד"ר בני גזונדהייט** וב**דברי המהר"ל**).

זוית אישית

חשבו על עצמכם - אילו מהמידות האלה קיימות אצלכם במידה מסוימת? על אילו מידות אתם צריכים לעבוד כדי להתקדם? האם ניתן באמת לעמוד בכל הדרישות הללו?

ראו גם ב**פוסט מאת בנימין זאב בגין** וב**פוסט מאת תמר שילה**.

שאלה למחשבה

המידות המתוארות במזמור נוגעות כולן לאופיו הפנימי של האדם (א; ג) וליחסיו עם האנשים סביבו (ב; ד). לעומת זאת, אין התייחסות כלל למעשים שבין אדם למקום - לקרבנות, לתפילה או לשמירת מצוות התורה. מדוע? האם לא נדרש מהאדם לעמוד בחוקי ה' על מנת להיות זכאי לקרבנות?

המדרש מציג תמונה לפיה תכונות אלו, המפורטות במזמור, באות כמעין תחליף או תמצית לדרישות של ה' מהאדם:

תלמוד בבלי מכות כג ע"ב:

דרש רבי שמלאי: תרי"ג מצוות נאמרו למשה בסיני... בא דוד והעמידן על אחת עשרה - שנאמר: "ה' מי יגור באוהלך...".

ניתן להציע שתי פרשנויות לאמירה הזו:

אפשרות אחת היא שהמדרש תופס מראש את כל המצוות שניתנו לישראל, כתנאים המאפשרים לאדם להתקרב אל ה'. אם כך - כאשר דוד מגדיר אחת עשרה תכונות למי שרוצה לשכון בהר הקדש, הן מהוות תחליף לתרי"ג המצוות, או מגדירות את העיקר בהן, ומזכות את האדם לחיים של טוב. פירוש כזה יכול להביא אותנו להבנה מחודשת של 'מקום ה', לא רק כמקום מציאותי בעולם הזה, אלא כעולם הבא בו מקבלים שכר על כל המצוות וזוכים לחזות בנועם ה' (שמע על כך ב**סרטון מאת הרב אורי שרקי**).

אפשרות שניה, לוקחת את העניין צעד אחד לאחור. בתחילת השיעור ראינו כי ניתן לראות קשר בין בחירת עם ישראל לבין האפשרות למפגש עם ה' בארץ במקום מקדשו. יתכן, שהקרבנות, התפילות, ושאר המצוות שבין אדם לקונו, הם חלק מן המפגש עם האלהים, והם מתאפשרים רק לאדם המציג את התכונות הנדרשות לקרבת א-להים. כלומר - היכולת של האדם לעבוד את אלהים ולעמוד עמו בקשר של ברית המחייבת במצוות, תלויה בעבודה ראשונית על אופיו והתנהלותו מול שאר העולם והחברה. כביכול אין משמעות למצוות שבין אדם למקום ללא עבודת המידות וקיום של מצוות בין אדם לחברו, כפי שניתן לראות בדברי הנביאים על הקרבנות.

מבחינה זו, הביטוי בו משתמשת הגמרא - שדוד 'העמידן על' אחת עשרה מצוות, מתפרש ממש כהעמדה של יסודות. אחת עשרה התכונות של המזמור מהוות בסיס ויסוד שרק עליו ניתן לקיים גם את תרי"ג המצוות של התורה (ראה גם ב**פוסט מאת הרב ד"ר יואל בן-נון**).

משמעות הדברים הללו לאדם הפרטי, יכולה לפתוח בפנינו הרחבה נוספת למושג 'הר ה' ו'בית ה'' 'מקום קדשו'. קרבת א-להים של האדם הפרטי ויכולתו לעמוד לפני קונו, אינה תלויה בהכרח במיקום ספציפי. **העובדה כי האדם שכלל את תכונותיו באופן הראוי לעבודת ה', מקנה לו קרבה והזדמנות למפגש עמו כמשהו שנוכח בחייו והולך עמו לכל מקום.**

כשעוצרים רגע לבחון זאת, הבנה זו מתבקשת בכל המזמורים אותם ראינו. לא יתכן כי דוד התייחס דווקא לישיבה בבית ה' ממש - בית המקדש, שהרי בימיו הבית עוד לא נבנה. תפילותיו של דוד משקפות תפיסה כי 'ישיבה בבית ה', יכולה להתקיים גם ובעיקר בתוך חייו הפרטיים, על ידי הצדקה והיושר, הבטחון והמנוחה שמספקת לו הקרבה לה'. (ראה ב**פוסט מאת פז פלג**)

יתכן שגם לכך מתייחס מזמור כ"ד בפתיחתו. ניתן להבין את הקשר בין הפתיחה: לַה' אֶרְצִי וּמְלוֹאָהּ תִּבְלֵ וְיִשְׁכְּבֵי בָּהּ (כ"ד, א), המגדירה כי כל הארץ שייכת ונמצאת לפני ה', לבין התהייה: מִי־יַעֲלֶה בְּהַרְהָ' וּמִי־יִקֹּם בְּמִקְוֵם קִדְשׁוֹ? אם בתחילת השיעור הרגשנו במתח בין שייכותה של כל הארץ לה' לבין המקום המיוחד לקרבת ה', הרי שכעת אנו יכולים לראות זווית נוספת: **כל העולם הוא 'מקום קדשו' של ה', והשאלה במזמור איננה על אפשרות הקרבה לה' בבית המקדש, אלא על המציאות כולה - מיהו האדם הזכאי לקרבת ה' בעולם הזה?**

גם כאן, עונה המזמור במספר תכונות אופי של יושר וצדק, ומתמצת את הנאמר במזמור ט"ו לארבע הגדרות הבסיס: נְקִי כַפַּיִם וּבְרִי לֵבָב אֲשֶׁר לֹא יִנְשָׂא לְשׂוֹא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמַרְמָה (כ"ד, ד) - אדם שמעשיו נקיים כלפי אנשים, ולבו שלם עם עצמו, שיש בו אך אמת ויושר - הוא האדם הראוי לקרבת ה' ובשבילו נברא העולם (שמע על כך ב**פוסט מאת הרב דוד מנחם**).

סיכום

בכמה מזמורי תהלים מתייחס דוד המלך לשאיפה לעמוד לפני ה' ו"להפגש" עמו בביתו או על הר קדשו. ראינו כי עצם קיומו של מקום מיוחד לעבודת ה' המאפשר קרבה מיוחדת אליו, הוא מעין חסד הניתן לאדם ולעם הדורש את א-להיו ומבקש את קרבתו. קרבה זו היא זכות בפני עצמה ועונה על התשוקה והגעגועים הפנימיים של ירא ה', ובנוסף לכך, מספקת לאדם בטחון ובהירות בדרכו.

ראינו כי התנאים לקרבת ה' נוגעים בעיקר לשכלול מידותיו הטובות של האדם - יושר צדק וענוה, ולמעשים ישרים שאינם פוגעים באדם אחר. יתכן, כי תנאים אלו הם הבסיס ליכולתו של האדם לפגוש את ה' לא רק במקום המקודש אלא דווקא בתוך המציאות היומיומית, ומהווים בסיס הכרחי לעבודת ה'.

להרחבה

[מתן על הפרק - דף לימוד למזמור כ"ד](#)

[מתן על הפרק - דף לימוד למזמור כ"ז](#)

[מאמר מאת שלמה דוויך: שלוש חטיבות ומזמור אחד - עיון במזמור כ"ד בתהלים](#)

[שיעור מאת חנן פורת: מי הוא זה מלך הכבוד - מזמור כ"ד](#)

[שיעור מאת פרופ' יונתן גרוסמן: ה' אהבתי מעון ביתך - מזמור כ"ז](#)

[מאמר מאת הרב אלחנן סמט: מזמור כ"ז - ה' אורי וישעי](#)

[סדרת שיעורים מאת ד"ר יושי פרג'ון: תהלים כ"ז - מסה על אמונה ויראה](#)

[שיעור מאת ד"ר בלהה אדמנית: שבת בבית ה' - בין שגרה להתחדשות](#)

[שיעור מאת הרב יצחק לוי: מי יעלה בהר ה'?](#)